

Femti Aar efter Dybbøldagen

Taler
Lorentz Dietrichson

Dato
18 april 1914

Sted
Studentersamfundet, Kristiania

- 1 Studentersamfundets Bestyrelse har opfordret mig til at vie den Begivenhed,
som fandt Sted idag for halvhundrede Aar siden, et stille Mindeord. Dette Ord
passer kun daarlig ind i de mange glade "Jubilæer", vi midt i Tidens dybe Alvor
er ifærd med at fejre. Saameget bedre stemmer det da med selve dette Tidens
5 Alvor.

"Sandheds Sag
Seirer kun i Nederlag!"

10

Og det er ingen Sejer, det er et Nederlag, vi iaften i Stilhed vil mindes. -- Et
Nederlag -- ikke for det lille, heltmodige danske Folk, som hin Dag efter et
tappert Forsvar maatte vige for den uhyre Overmagt; det kan neppe kaldes
noget "Nederlag":

15

"Dybbøls Kam
Rødmed af Blod, men ej af Skam!"

20

Den 18de April 1864 stormede Preusserne efter 2 1/2 Maanedes frugtløse
Angreb endelig Skanserne ved Dybbøl, og dermed var den dansk-tyske Krigs
Udfald afgjort. Retten maatte
vige for Magten.

25

Men det var ikke de, som kæmpede med ved Dybbøl, som led Nederlaget, det
var vi, som ikke kæmpede med.

Vi mindes ikke denne Dag blot for de faldne Krigeres Skyld, men meget mere

for vor egen: fordi hin Dag var et Nederlag for de Tanker og den Stræben, som havde ildnet hin Tids bedste Mænd og fremfor Alt dens Ungdom: Tanken om og Arbejdet for et enigt Norden og et fælles Forsvar! Mon I vil forstaa hin Dags Bitterhed, I Unge, som ikke har oplevet den? Det var Dødsdagen for den lyse
35 Tro, som havde drevet den lethenrevne Ungdom til at aflægge de uindfrielige Løfter om, at Broderfolkene skulde ile det betrængte Dammark til Hjælp i Nødens Stund; det var Dødsdagen for den stærke og dog saa svage "Studenterskandi-
navisme", som vi Alle havde svoret til uden at betænke, at det ikke var
40 Studenterne, som havde Politikens Traade i sin Haand og ledede Rigernes Skjæbne. Det er dette tunge, bitre Minde, vi Gamle i denne Aften ruger over -- vi, som hin Dag mistede vor Ungdoms Mod og Frejdigheden i vor Livsgjerning, fordi man siden altid kunde kaste os i Ansigtet, at vi havde svigtet vore Løfter paa Valgets store Pilatusdag,
45 og siden har maattet bygge vor vaklende Manddomsgjerning paa Vragstumperne af vor Ungdoms brustne Illusioner. Forstaar I Unge, hvor det kan værke endnu ind i Livets sene Aften?

Men hermed har vi ikke endnu naaet Bunden af denne Dags alvorlige
50 Betydning. Den knuste nemlig noget endnu meget større end Danmarks Integritet og den nordiske Ungdoms umodne Fremtidshaab. Den knuste Folkenes Retsbevidsthed. Den var jo ofte nok krænket før; men nu blev Retskrænkelsen gjort til Tidens ledende Princip, idet Bismarck fra Dybbøls Højder for første Gang vovede at slynge ud over Verden det Ord, som siden
55 blev Tidens store Grundsætning og Løsen: "Magt gaar foran Ret!" Derved blev Dybbøldagen ligefrem Skillet mellem to Tidsaldr. Efter Krigen afgav de preussiske Kronjurister for at kunne tilbagevise Hertugen af Augustenborgs Fordring paa Hertugdømmerne sin ovenfor omtalte skandaløse Udtalelse om Retsspørgsmaalet: "Hvem tilhører Slesvig?" Den lød: "Slesvig tilhørte hidtil med
60 ubestridelig Ret Danmark; men denne sin Ret har Danmark nu ved Wienerfreden med Ejerens Ret overdraget til Preussen, som altsaa nu er i fuldt lovlig Besiddelse af Hertugdømmerne." Denne frække Haan mod al international Retspleje inaugurerede en Tid, da Folkenes Retsbevidsthed alt mere maatte fordunkles og vige for Magtbevidstheden, inaugurerede -- for at
65 sige Alt med ét Ord -- Materialismens Tidsalder og Alt, hvad den bar i sit Skjød.

Da Magten traadte i Rettens Sted, da traadte ogsaa den egoistiske Beregning i

70 den højsindede Ungdomstros og den selvforglemmende Hengivelses Sted. Og
det var jo en herlig Vinding! For Troen paa en skjult, evig Retfærd i Historiens
Gang, -- for den Tro, som forstod, at om Historiens Pendel end svinger
uforstaaelig frem og tilbage og tager med den ene Haand, hvad den giver med
den anden, saa fører dog hvert Pendelslag Tidsuhrets mægtige Viser et Skridt
75 fremad -- for denne Tro fik vi Utilitarismens smaaskaarne Kræmmerfilosofi. For
Troen paa en ren Kjærlighed mellem Mand og Kvinde, der varer for Livet, fik vi
Sexualismens banale Bohêmetid, som naturlig efterfulgtes af de ynkelige
Decadenters Tømmermænd i de overophedede Hjerner. At disse triste
Tidsfænomener kun var Udskejelser fra den store
80 Fremskridtslinje, som den nye Tid trods dem betegner, kan Ingen være mere
overbevist om end jeg; men disse mørke Skygger kastedes over os af den
Tidsaand, som Dybbøldagen indvarslede, og det var dem, som her vedkom os.

85 Unge Venner! Engang stiller Dybbøldagen ogsaa Enhver af Eder foran Valget:
Vil I være med om at hele de Saar, hin Dag tilføjede Arbejdet for Ening og
Samfølelse mellem Folkene i Norden -- ud fra et rent fædrelandsk Syn paa de
Velsignelser, et saadant Forhold vil bringe vort Land?

90 Eller vil I leve videre paa Dybbøldagens Følger? Det Kjendskab, jeg har været saa
lykkelig at faa til vor Universitetsungdom, giver mig et lyst Haab om, at Tidens
Hjul er ifærd med at gjøre endnu en Omdrejning, at Atavismen begynder at
gjøre sin Gjerning, og at I vil gjenføde -- ikke min Ungdomstids taagede
95 Drømme og overspændte Idealisme, men dens lyse Aandstro og dens sjælfulde
Varme. Jeg ser den alt gløde i mange unge Øjne og føler den banke i mange unge
Hjerner. Jeg ved, at det isaafald bliver en haard Livskamp, I gaar imøde; thi der er
stærke Kræfter i Tiden, som arbejder i modsat Retning, arbejder for Had og
Splittelse.

100

Men jeg tror, at I har en stærk og redelig Vilje. "Forfærdes ej, du lille Hob!" Fra
Tidernes Morgen er af alle Tidens største Seere Lysets Sejer forjættet dem, som
kjæmper for Lyset, selv om Vejen gaar gennem Dødens Mørke, som den gjorde
105 det for dem, som faldt ved Dybbøl for 50 Aar siden.

Lad os mindes dem og erindre, at "Sandheds Sag sejrer kun i Nederlag!"

110 "Kjæmp for Alt, hvad Du har kjært,
Dø, om saa det gjælder!
Da er Livet ej saa svært,
Døden ikke heller!"

115 Og Livets Herre vil velsigne vor Ungdom i dens Kamp for det Gode!

Og tag saa venlig imod disse, en gammel Mands gammeldags Ord. Der kan
undertiden være noget Ungt ogsaa i det Gamle.

120

Kilde

Lorentz Dietrichson: Svundne Tider, bd. 4: Mellem to Tidsaldr. Kristiania 1914, s. 457-460

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/femti-aar-efter-dybboldagen>

125

130

135

140

145